Hagaby
Villaägareförening

1922 – 2022

100 år med Hagaby Villaägareförening

Hur gick det till när den elektriska belysningen kom till Hagaby? Vad var egentligen tanken med egnahemsrörelsen och hur blev en halvtom markyta dagens eftertraktade villaområde?
Den 15 november 1922 bildades Hagaby Nya Koloniförening u.p.a. U.p.a var en förkortning för Utan Personlig Ansvarighet, en äldre juridisk term som använts av bland annat ekonomiska föreningar, för att deklarera att medlemmarna inte ansvarar för föreningens skulder, utöver den medlemsinsats varje medlem betalat in till föreningen.
Det är i år alltså 100 år sedan föreningen, som 1975 ändrade namn till Hagaby Villaägareförening, grundades vilket vi såklart vill uppmärksamma. I den här jubileumsskriften har vi försökt summera några av händelserna under årens lopp, dels genom att åter lyfta fram skrifter från föreningens tidigare jubileum (10, 25 och 50 år), dels genom kompletterande information.

Och som kuriosa, kanske att vi hade kunnat fira 100-åringen tidigare? Enligt tillgänglig dokumentation verkar det nämligen som att rötterna till föreningen kan sträcka sig tillbaka till år 1919, då de första initiativen togs till en egnahemsförening på västra sidan av järnvägen genom Hagaby, en förening som dock kom att avslutas. Området kallades då Nya Hagaby, eftersom det på den östra sidan av järnvägen år 1905 hade bildats en egnahemsförening, en av Sveriges allra första, i området som så småningom kom att kallas Gamla Hagaby.

2021 – 2022 års styrelse inom Hagaby Villaägareförening gratulerar 100-åringen och önskar en ljus framtid inför föreningens kommande 100-årsperiod.

Anders Stenmark Torbjörn Roos Markku Ruonakangas Maria Widar

Buss nr 10, en Stewart 1924, registreringsnummer T760, motoreffekt 43 hkr, med plats för 23 passagerare. Trafikerade sträckan Hagaby – Södra Allén på 1920-talet.

Innehållsförteckning

100 år med Hagaby Villaägareförening 3
Innehållsförteckning 5
Greta Garbo, spritförbudet och första Vasaloppet – detta hände 1922 6
Hagaby och soldattorpet 7
Ursprungliga Stadgar (1922) 9
Drömmen om ett eget hem – en verklighet 11
Jubileumsskrift 10 år (1932) 14
Jubileumsskrift 25 år (1947) 15
Jubileumsskrift 50 år (1972) 18
Ett nytt bostadsområde växer fram 21
Ett naturreservat runt knuten 22
Tillsammans för Hagaby 23
Källförteckning 27
Slutord 27

Greta Garbo, spritförbudet och första Vasaloppet – detta hände 1922

100 år kan vara svårt att få grepp om. För att sätta historien i sitt sammanhang och för att få en insikt om hur lång period 100 år egentligen är tar vi allt från början, vi börjar helt enkelt 1922.

- 4 år har gått sedan första världskriget slutade och fortfarande återstår 17 år innan andra världskrigets fasor återigen ska drabba jordens befolkning.
- Det brittiska radiobolaget BBC börjar sända i London och kan höras med kristallmottagare. Även de första svenska rundradiosändningarna startar.
- Den första upplagan av skidtävlingen Vasaloppet genomförs till minne av Gustav Vasas tidigare skidfärd längs sträckan.
- Den första insulininjektionen genomförs på en människa.
- De fem första kvinnorna träder in i svenska riksdagen.
- Greta Gustafsson (sedermera känd som Greta Garbo) slutar på varuhuset PUB för att börja som filmskådespelare.
- Vid den första folkomröstningen i Sverige säger en knapp majoritet nej till allmänt spritförbud.
- 10 år har gått sedan fartyget Titanic sjönk på sin jungfruresa.
- Niels Bohr får Nobelpriset i fysik.
- Brittiska amatörarkeologen Howard Carter upptäcker farao Tutankhamons grav med guldskatter nära staden Luxor i Egypten.
- Josef Stalin blir på Vladimir Lenins förslag generalsekreterare i sovjetiska kommunistpartiets centralkommitté.
- Johnny Weissmuller simmar 100 meter frisim på 58.6 sekunder och slår därmed världsrekord genom att bryta ”minutbarriären”.
- Skandinaviska Filmcentralen blir detta år Svensk Filmindustri, SF.

Hagaby och soldattorpet

Första gången man i historiska handlingar möter namnet Hagaby är år 1544, alltså relativt sent. Dock var bebyggelsen i Längbro socken, som Hagaby tillhörde vid den här tiden, betydligt äldre. Och det finns ingenting som talar emot att även Hagaby varit bebyggt före denna tidpunkt.

”Hagaby Eng”
Det är däremot oklart huruvida det år 1544 fanns någon by i Hagaby eftersom 1550-talets jordeböcker endast redovisar ängstegar, som är fördelade på byamännen i Vivalla och borgare i Örebro. Dessutom omnämns en vid Hagaby ”torpestad” belägen kyrkoutjord. Redan år 1556 är dessa lagda under Örebro slott. Denna indragna kyrkodomän synes dock senare ha blivit överförd på Örebro hospital. Man finner nämligen i hospitalets räkenskaper för år 1595 några tegar uti ”Hagaby Eng” bland redovisade skatteägor, och det är troligen den gamla utjorden som överförts.

Storskiften i området
Mot slutet av 1500-talet gav dock torpbebyggelsen på skatteängarna upphov till ”två halva stadgehemman”. Dessa donerades slutligen år 1652 till Magnus Gabriel de la Gardie efter att en tid ha tjänstgjort som beställningshemman år Seved Bååt. Under åren 1780 och 1805 ägde storskiften rum på dessa områden. Man vet också att det 1829 och 1831 genomfördes skiften på både södra och norra hemmanet.

Elektrisk belysning installeras
Hagabynamnet var även i äldre dagar knutet till ett soldattorp, belägen längs stora landsvägen norrut. Detta soldattorp inköptes 1906 av den nybildade egnahemsföreningen på den östra sidan av järnvägen i Hagaby, för att ge området mer reguljära gränser. Torpet uppdelades sedan på tre tomter utmed Hovstavägen, nuvarande Östra Bangatan. Redan 1914 kom den elektriska belysningen till Hagaby, men för att förmå Örebro Stad att leverera strömmen och göra installationerna fick Hagabyborna själva ordna resning av stolpar från stadens norra gräns.

Karta år 1688. Utanför Örebro Stad finns bland annat ”Hageby”, ”Wywalla” och ”Rönninge”.

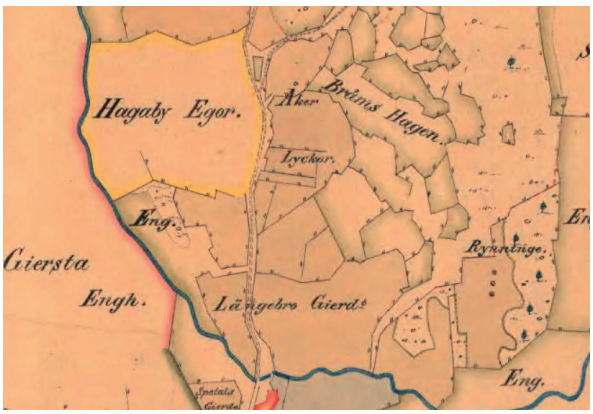

Karta år 1703.”Hagaby Egor” samt ”Hagaby Eng” är utmärka liksom Giersta (Hjärsta) och Rynninge.

Karta år 1840. Byggnader i Hagaby syns, notera att järnväg nu finns till/från hamnen i Skebäck.

Karta år 1867. Här framgår Hagaby Gård på kartan, både herrgården och bondgårdens byggnader syns i Hagaby.

Karta år 1911. Hagaby ägor på västra sidan av järnvägen, Hagaby Egnahemsområde på den östra.

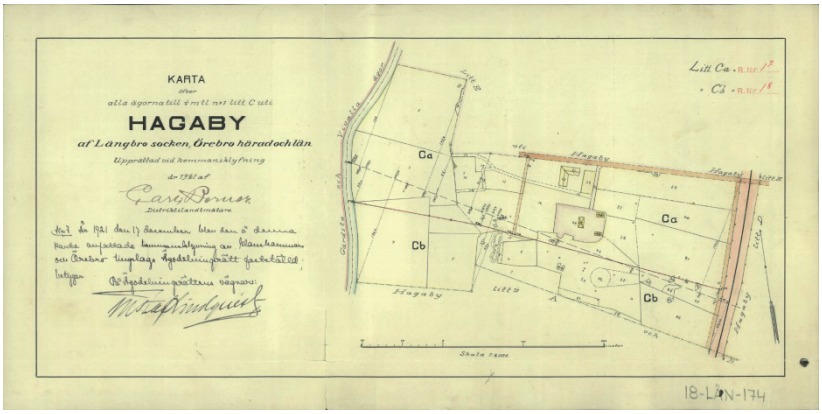

Karta år 1921. Hemmansklyvning vid Hagaby Gård.

Ursprungliga Stadgar (1922)

STADGAR

för

Hagaby Nya Koloniförening

utan personlig ansvarighet

Örebro 1922
Tryckeriaktiebolaget Örebro-Kuriren

Att dessa stadgar äro ord för ord lika med dem som enhälligt antogos vid ordinarie sammanträdet den 31 juli 1922 intyga:

Hagaby pr Örebro den 4 nov. 1922.

Oscar S. Person. *D. E. Sjödin.*
Ludvig Andersson. *E. S. Pettersson.*
S. Andersson.

Bevittnas:

K. S. Halldin. *Klas Pettersson.*

År 1922 den 15 november blev Hagaby Nya Koloniförening u. p. a. härstädes registrerad, betygar

Örebro i landskansliet som ovan

På tjänstens vägnar:

O. Bergelin.

---

§ 1.

Denna förening, som benämnes Hagaby Nya Koloniförening u. p. .a, har sitt säte i Längbro socken, och har till uppgift att sammansluta lägenhetsinnehavare till en ekonomisk förening, med uppgift att för medlemmarnas gemensamma räkning inköpa förnödenheter och artiklar som kunna erfordras.

§ 2.

Som medlem räknas envar som innehar tomt, och därpå betalt en tiondedel, samt till föreningen erlagt föreskrivet insatsbelopp. Medlem deltager i föreningen allenast med enkel insats om två kronor, vilket belopp erlägges vid inträdet i föreningen. Därjämte förekommer extra utdebitering i enlighet med de i § 12 här nedan angivna grunder.

§ 3.

Föreningens angelägenheter handhaves av en styrelse, bestående av fem (5) personer jämte två (2) suppleanter, samtliga boende inom kolo-

nien, och medlemmar av föreningen. Styrelsen väljes på årsmötet, som hålles i senare hälften av februari månad, för en tid av två år, dock att vartannat år 2 ledamöter jämte en suppleant skola avgå, och vartannat år 3 ledamöter jämte suppleant, varvid ifråga om de första gången valda, ordningen bestämmes genom lottning. Avgående ledamot kan omväljas. Ordföranden utses på årsmötet, de övriga ledamöterna konstituera sig själva.

§ 4.

Styrelsen är gemensamt ansvarig för förvaltningen. Den som till protokollet före dess justering anmält sin reservation, eller den som varit frånvarande vid besluts fattande, vare dock friad från ansvar i denna sak.

Beslut av styrelsen bliver giltigt, om det fattas på sammanträde, vartill alla styrelsemedlemmarna kallats, och om tre stycken äro om beslutet ense.

§ 5.

Styrelsen åligger att tillse: att ordning, snygghet och för hälsovården nödiga försiktighetsmått städse iakttages; att gator och vägar städse äro i gott stånd och att nödiga förbättringsarbeten fullgöras så snart detta av behovet påkallas; att allmänna platser och anläggningar städse hållas väl vårdade och prydliga samt endast an-

vändas till ett för kolonien bestämt ändamål; att träd och buskar ej på dylika ställen eller på föreningens egna områden, utan vederbörligt tillstånd avverkas; samt att alla möjliga tryggheta åtgärder mot eldfara städse äro vidtagna, varjämte styrelsen har att utse, koloniens skiljemän vid tvisters avgörande genom skiljedom och i övrigt handhava förvaltningen av föreningens angelägenheter i enlighet med dessa stadgar och gällande lag om ekonomiska föreningar.

§ 6.

Föreningens firma tecknas av ordföranden och sekreteraren jämte kassören.

§ 7.

Föreningens räkenskaper, vilka skola avslutas för kalenderår, skola granskas av två revisorer jämte suppleanter, vilka väljas på årsmötet. Årsrevisionen skall vara verkställd senast den 15 februari, och berättelse häröver avgivas till ordinarie årsmötet, som hålles i senare häften av februari varje år. Eventuella anmärkningar skola delgivas styrelsen, innan de dragas inför föreningens årsmöte.

§ 8.

Sammanträde hålles, då styrelsen eller revisorerna finna omständigheterna härtill föran-

leda, eller då minst en tiondedel av föreningens medlemmar hos styrelsen därom gjort skriftlig anhållan. Kallelse till sådant sammanträde skall angiva orsaken varför sammanträdet hålles.

§ 9.

Kallelse till sammanträde och andra meddelanden kungöres medlemmarna genom anslag å koloniens anslagstavlor eller genom cirkulär som skola tillställas medlemmarna, minst 8 dagar före sammanträdets hållande.

§ 10.

Rösträtt på föreningens sammanträde äger varje medlem, som betalt sin årsavgift samt fullgjort sina skyldigheter till föreningen. Varje medlem äger en röst. Rättighet att deltaga i föreningssammanträde skall styrkas av styrelsen enligt fastställda grunder.

§ 11.

Vid årsmötet väljes med slutna sedlar, om någon så begär, styrelse och revisorer samt ersättare.

§ 12.

Uttaxeringen för koloniens gemensamma angelägenheter sker efter den procentsats å varje

lägenhet taxerade värde, som i varje särskilt fall kan finnas erforderligt, dock med högst 15 proc. Utdebitering, som av ordinarie möte fastställts med 2/3 majoritet, skall inbetalas till kassören senast inom 3 månader.

§ 13.

Hus- eller tomtinnehavare, som icke erlagt uttaxerade koloniutgifter, anmäles av styrelsen till påföljande årsmöte. Beror resterandet på ovilja att deltaga i koloniens gemensamma skyldighet, kan årsmötet frånkänna sådan delägare rätt att deltaga i beslut om koloniens inträssen, genom att utesluta honom ur föreningen, varvid i fråga om sådan utesluten medlems rätt till delaktighet i föreningens egendom skola lända till efterrättelse bestämmelserna i § 15 i lagen om ekonomiska föreningar.

§ 14.

Medlemmarna i denna förening äro skyldiga att ställa sig dessa stadgar och övriga å föreningens sammanträden lagligt fattade beslut till efterrättelse.

§ 15.

Av föreningens årsvinst skola minst tio procent avsättas till en reservfond, tills denna fond

uppgått till 200 kronor, varefter vidare avsättning för ändamålet ej erfordras.

§ 16.

Föreningen kan ej upplösas utan att beslut därom fattats å två på varandra följande möten, därav ett årsmöte, och fordras dessutom att minst 3/4 av de vid senaste mötet närvarande röstat därför.

§ 17.

Ändring av dessa stadgar kan ej ske med mindre beslut därom fattats av två möten, därav det ena årsmöte. Desslikes fordras att minst 2/3 av de vid det senaste sammanträdet närvarande röstat därför, därest icke nu gällande lag om ekonomiska föreningar annorlunda föreskriver.

§ 18.

I den mån särskilda bestämmelser ej finnas här föreskrivna, skola motsvarande stadganden i lagen om ekonomiska föreningar av den 22 juni 1911 lända till efterrättelse.

§ 19.

Upplöses föreningen, må ej av dess tillgångar, till medlemmarna utbetalas mera, än som motsvarar de inbetalda avgifterna.

Drömmen om ett eget hem – en verklighet

Den första egnahemsrörelsen i Sverige initieras strax före förra sekelskiftet. Under kommande decennier anläggs ett antal villa- och trädgårdsstäder i landet med billiga bostäder för hantverkare och arbetare. Fördelaktiga lån och en egen arbetsinsats gör drömmen om ett eget hem till verklighet för många.

Villastäderna tar form
I slutet av 1800-talet går industrin på högvarv och allt fler lämnar landsbygden för städerna. Boendesituationen för de mindre välbärgade är dock inte den bästa och de flesta får nöja sig med små, enkla bostäder eller att vara inneboende. Drömmen om en egen bostad syns avlägsen.
I takt med att städerna blir allt bullrigare och smutsigare, ökar efterfrågan på bostäder utanför stadkärnan. Sunda bostäder med naturen utanför dörren är slagordet för dagen. I anslutning till de större städerna börjar därför villa- och trädgårdsstäder att anläggas.

Eget boende åt arbetarklassen
Utvecklingen tog fart 1892–1893, när landets första betydande egnahemsförening grundades vid Karlströms bruk, strax norr om Motala, 1892. Föreningen kom senare att fungera som en slags förmedlingsförening för egnahemsbebyggelse över hela Sverige. År 1893 flyttade man sitt säte till Motala och kallade sig Föreningen Egna hem i Motala u.p.a. Detta är den första egnahemsföreningen i Sverige och tack vare den blir det möjligt för en handfull familjer att skaffa ett eget hem. Föreningen kommer att starta en mängd filialer och blir så småningom den största i landet, genom att köpa in ett stort antal fastigheter på olika håll i Sverige som man sedan styckade upp och gjorde egnahemstomter av. Det här blir starten på egnahemsrörelsen som har som mål att ge arbetarklassen eget boende.

Ett socialt experiment?
Från liberalt och konservativt håll såg man egnahemmen som ett sätt att reducera risken för att kommunism och socialism skulle sprida sig bland arbetare och tjänstemän. Rörelsen kan liknas vid ett socialt experiment för att förbättra för befolkningen, så att de blev nöjda och produktiva samhälls-medborgare. Dessutom hoppades man kunna motverka emigrationen till USA.
Det utvecklades därför även regelverk för dem som ville ta lån för att skaffa sig boende på detta sätt. Krav ställdes på att den sökande ska ”vara känd för sparsamhet, nykterhet och en hedrande vandel”. Reglerna kunde även till exempel omfatta förbud mot att driva näringsverksamhet i husen, förbud mot att ha husdjur, krav på att man inte var straffad, och så vidare.
Inledningsvis var tanken att de nya husen skulle ligga i anslutning till ett småjordbruk. Detta förändrades i takt med att egnahemsrörelsen i början av 1900-talet spred sig från landsbygden till städerna och även började rikta sig till industriarbetare och tjänstemän. I städernas utkanter blev egnahemstanken ett komplement till många andra projekt som lanserades för att förbättra livsmiljön och underlätta livet, som till exempel koloniträdgårdar.

Ett socialt kliv upp
En av tankarna med egnahemsrörelsen var att de arbetare, tjänstemän och småbrukare som skaffade sig husen skulle äga sin boendeyta själva. Det skulle vara ett ekonomiskt och socialt kliv upp från det elände som förknippades med torp och statarlängor. Eftersom hus var dyra att bygga och köpa löstes ofta det genom att husen erhöll två kök, med följd att två familjer kunde dela på en fastighet där man bodde på olika våningsplan. Ett av egnahemsrörelsens mål var att engagera staten i frågan om lån till dem som ville skaffa sig ett egnahem. Så skedde också med inrättandet 1904 av statens egnahemslånefond, som gör att egnahemsrörelsen får ytterligare luft under vingarna. I både Danmark och Norge hade sådana fonder redan införts. Egnahemslånen är förmånliga och förmedlas av hushållningssällskap eller av privata föreningar och bolag.

Framför allt skulle lånemedlen användas för egnahem på landsbygden, men det gick även att låna till egnahem i städerna men med begränsningen att de skulle ligga utanför stadsplanerat område. Med möjligheten till statliga egnahemslån växte egnahemsrörelsen till sig runtom i landet med nya egnahemsföreningar och egnahemsbolag.
På 1920-talet expanderade företeelsen kraftigt. Många familjer skaffade sig egna småhus. Under nästa decennium fortsatte expansionen. Överallt anlades egnahemsområden, som nu förutom statligt även finansierades kommunalt. Politiska partier tog till sig rörelsen och införlivade den med folkhems-ideologin – hellre ett småhus än en förfallen hyreskåk.

Ville inte vara med i projektet
Hur de olika egnahemsområdena uppstod skiljer sig en del, ibland köpte man en tomt på ett uppstyckat område där man kunde bygga sitt hus själv, i vissa fall bildades en förening som gemensamt köpte in mark och hjälptes åt att bygga husen. Det förekom även att man kunde köpa ett färdigbyggt hus.
Många av Sveriges villaområden har således sin grund i egnahemsrörelsen, som till exempel Hagaby. Initiativet till att bilda en förening i Örebro togs av folkskolläraren vid Hagaby skola, F. O. Söderström. Söderström bestämde sig för att försöka få igång ett egnahemsprojekt i Örebro. Han kallade till ett möte med arbetarna vid Örebro Pinnstolsfabrik för att väcka intresse för egnahemsidén, men de var skeptiska och ville inte vara med på projektet. Söderström gav sig inte utan kallade till nya möten där han försökte få industriarbetare att sluta sig samman för att skapa ett egnahemsområde i Örebro. Till slut så lyckades han engagera en tillräckligt stor skara arbetare vid Statens Järnvägars centralverkstäder, CV, som ville vara med på att försöka jobba för ett eget hem på en egen tomt.

Nära att överges
När man väl lyckats bilda en sammanslutning kom nästa utmaning, att skaffa tillräckligt kapital för att kunna köpa ett passande markområde för det blivande egnahemsområdet. Man fick erbjudande om att köpa ett område vid Hagaby, strax norr om staden, men man saknade kapital så affären gick om intet. Vid tillfället för erbjudandet av marken hade man kontaktat Föreningen Egna hem i Motala för att få hjälp med förmedling av lån eller lån på annat sätt. Av någon anledning ville Motalaföreningen inte hjälpa till. Man hade även vänt sig till stadens liberale riksdagsman E.A. Nilsson men han ville inte hjälpa till, han menade att detta skulle leda till att arbetarna skulle lämna Örebro stad och därmed skulle staden gå miste om skatteintäkter. Detta fick många att tappa lusten för projektet och man var nära att överge hela projektet, men man samlade sig och började se sig om efter ett nytt område.

Ekonomisk förening bildas
Efter motgångarna uppvaktade man stadsingenjören Karl Davidsson men även där blev det nobben. Men i ett angränsande rum satt stadsarkitekt Magnus Dahlander som troligtvis hade hört diskussionen på stadsingenjörens kontor. Han bad att få mer information om planerna på ett egnahemsområde på norr. Dahlander blev mycket engagerad av idén och bestämde sig för att hjälpa till med projektet. Den 17 september 1904 samlades man i Hagaby skolhus för det första egentliga mötet. Då bildade man även formellt Föreningen Hagaby Egna Hem, det vill säga den förening som sedan uppförde bostäder öster om järnvägen i Hagaby. Man hade vid detta tillfälle även fått ett nytt erbjudande om att köpa ett stycke land i Hagaby, precis utanför stadsgränsen. Mötet beslutade att man skulle köpa detta. Problemet var nu att få tag på pengar. Man vände sig till Örebro läns Hushållningssällskap och frågade om de hade möjlighet att administrera ett lån ur den av riksdagen nyligen inrättade egnahemslånefonden, men på Hushållningssällskapet ville man inte stå som garant för föreningen. På förslag av baron Gustaf Otto Djurklou vid Örebro Juridiska byrå ombildade man sig till en ekonomisk förening och kunde på så sätt på egen hand söka pengar ur fonden.

Som fristående förening var man den första i Sverige som sökte pengar ur fonden. Lånet beviljades och köpet av marken kunde genomföras. Man fick tillträde till marken den 1 juli 1905 och samma dag togs det första spadtaget för att anlägga gator och öppna platser. Området hade styckats upp i 31 tomter och stadsarkitekt Dahlander bistod med ritningar till 30 av de hus som initialt skulle byggas. Senare tillkom hus i flera etapper.

Tack vare arbetare och tjänstemän

I Hagaby startades alltså rörelsen upp framför allt av arbetare och tjänstemän som arbetade på järnvägsverkstäderna inne i Örebro. Då de flesta i Hagaby egnahemsområde var anställda vid SJ:s centralverkstäder så upprättades den så kallade Hagabyexpressen mellan Hagaby och Centralverkstäderna. Tåget Hagabyexpressen gick varje dag med regelbundna turer fyra gånger om dagen mellan villaområdet och arbetsplatsen, på morgonen och sedan fram och tillbaka vid lunch så att de arbetande kunde äta hemma och så en sista gång vid arbetets slut på eftermiddagen.

Med tiden uppstod det fler egnahemsområden i Örebros utkanter. Då lån inte beviljades för egnahemsanläggande på stadsplanerade områden så anlades de flesta områden i Längbro. Längbro landskommun låg som en halvmåne norr och väster om Örebro, angränsande till staden.

Efter Hagaby följde Rosta 1906, Rynninge 1908, Västra Mark, Hjärsta och Ulvåsaområdet 1910, Holmen I 1917, Nya Hagaby 1919, Älvtomta 1920, Holmen II och Kullen I 1922, och Mark 1923. Det som tidigare varit åkrar och stenhagar hade på något decennium förvandlats till villaområden med prunkande trädgårdar.

Jubileumsskrift 10 år (1932)

Till minne

av

Hagaby Nya Koloniförenings 10-Årsfest

19 13/8 32

Här står jag med ett manuskript i näven,
här står nu vem är vem på rad för rad,
men de bekanta äro säkert även
en del av dem i allra högsta grad.
Ni dagligen passera här revy
bekantingar i Nya Hagaby.

Om sanningen ska' riktigt fram i ljuset,
så kan här firas hela fjorton år,
för fjorton år se'n byggdes första huset,
Eliasson för detta faktum står.
Av första tiden sopats undan spåren
och därför firas blott de tio åren.

Som "mörkrets barn" ibland vi synas vandra
när vi gör "hemgång" mellan våra hus,
Eliasson för det vi dock ej klandra,
du gör så gott du kan att sprida ljus,
så att i mörker vi ej gå och "stampa".
Du är vårt ljus, vårt hopp och våran lampa.

Jag minns en gång från första sammanträdet —
Vem skulle föra ordet åt oss då?
Herr **Johansson** oss andra slog ur brädet
och själv-vald, stolt och stark Du syntes stå
på Riddarberget, som en Gustav Vasa,
din säkerhet uti oss satte fasa. —

Och **Eskil, Marathon,** till Bollnäs flytta
och **Boo** uti Amerika satte bo,
där på auktioner kanske han gör nytta
precis som här en gång i Örebro.
Ja, det är fler av mina gamla vänner
som har försvunnit, men jag flera känner. —

En sorglig vers jag ej bör deklamera,
jag ej vill såra någon gammal vän,
som hyresgäst så bruka jag logera
båd' en och annan gång hos "**Lille-Sven,**"
men nu jag flyttat ifrån det logiet
för Sven jag ej fick stanna kvar uti'et. —

I ensamhet hörs "**Kalle i Haga**" sjunga
med darr på röst: "Elvira Madigan —"
och det så sången hörs kring trakten runga,
en gång i månan det vi höra kan —
om bara boken uti detta falle'
jag får ha uti fred — så säger Kalle. —

Du, **Mossing,** som så troget tjänat "staten"
hos "kunglig krona" står på övergång,
som "agronom" nu lätt du tjänar maten
hos Jonsson gnor du nästan dagen lång.
Förut hos **Gottschalk** glatt du gjorde nytta
allt tills den dagen härifrån hon flytta.

Ja, här så bo vi många yrkesmänner,
ej nämnas alla kan i Hagaby.
Vi ä' så många som varandra känner,
vi ej passera alla kan revy.
Då finge jag här stå i flera timmar
och därför nu jag slutar här och rimmar. —

Sist levet vill jag höja för Er alla
som här ses bygga och som här ses bo.
Må hurraropet kraftigt här nu skalla
så att det höres in till Örebro.
Vi alla sträva efter livets mening —
ett leve våran Koloniförening!

"ACKE."

En gång om året när vi måste mötas
är **O. S. Persson** intresserad, han —
vill gärna frågan blötas skall och stötas,
och därför klubbans konster då han kan
närsom vi andra börja med debatten
då lystrar O. S. såsom själva katten. —

Och **Simon** så belåtet ömsom skiner
om frågan hans igenom synes gå,
då visar han så väldans glada miner
isynnerhet ifall att det är så
att "då jag bråkat jämt om och framhållit —"
det är då enda raka och ej stolli't. —

Herr **Norstedt** aktad är — en del dig hata
och varför det, det kan man lätt förstå,
med en del "tanter" ofta du får tjata
om brunnsrengörningen här då och då,
men — därom ej i dag nu några glosor.
Du ska' ha tack och våra största rosor.

Jag för kassören kröker djupt min nacke
för att i kväll han ville ställa fram
ett seriöst program — och inte "Acke"
och inte dans och annat skämt och glam,
men vågar hoppas dock med Er förresten
att ej protest han gör mot denna festen.

Vi hälsa på ett slag hos några vänner
och ser hurdant de fått det här med ti'n. —
En som försäkrar livet vårt vi känner,
på inkassering är du fin, **Sjödin** —
När får du stugan färdig? Ja, jag våga
att här offentligt göra denna fråga. —

Jag mötte sedan gamle vännen **Sander,**
vid "bondgår'n" vi varandra slog i hand.
— Ska du ha hallon eller ägg, Källander?
han fråga först och sedan lite grand
om borgare och bönder och sån't mera
han svor ett tag, när det vi diskutera. —

Jag mötte **Olsson** mens jag var på "trasken"
ej "stämningsfull" jag tror precis han var.
Han kan ej glömma böterna för slasken
och därför här han ville ej bli kvar,
han sa: — Dä ä sånt liv om denna ledning
och dyrt det blev med denna slask-utredning. —

Jag såg ett hus här ibland alla andra,
jag kika på't och undra vems det var.
Att det låg högst kan ingen därför klandra
jag fick på denna frågan genast svar:
Om högt det ligger eller lågt kan smälla,
men detta tillhör "Pelle uti källa". —

"Hej", sade murarn, slå dej ner på stolen,
här ska du se en som har byggt igen.
Han såg så glad ut, sken i kapp med solen
— jag murar och säljer kåkar än,
en ska väl ligga i för själva hundan
och för en murare det bör gå undan. —

Jag fråga efter **Thunman,** revisoren —
men någon sa han flyttade till sta'n,
så efter honom inte jag såg spåren.
Han hade orsak till att flytta — sa'n —
i kassan ville han för ofta kika
det fick han ej — därför han syntes vika. —

Jag såg **Halldin,** men jag blev smått besviken,
han ville sälja foder han åt mej —
och inte resonera politiken,
säj, har du tröttnat uppå detta, säj?
Kanhända meningslöst blev detta "mackel"
du bättre trivs med höns- och kycklingkackel. —

På tal om höns — ja sådant heter duga,
jag följde **Flodström** så ett litet tag,
han av ett hönshus byggt en stilig stuga
och det var riktigt bra gjort tyckte jag.
I väggarna den fodrad var med fjäder
så det var tätt emellan väggens bräder. —

Jag hörde **Wahlqvist** hur han musicera
sin radiogudstjänst då han släppte ut.
Han ä så pigg uppå att radiera,
så mycke radio vi ej hört förut. —
Ehlin han lyssnar tyst och glädjen delar
så schack och matt han på ett bräde spelar. —

Jag fråga om ej här det fanns nån "brann-chef",
men han blitt borgare nu uti sta'n,
så efter bolsjeviken kom en an'n chef.
Blir platsen ledig ska jag gärna ta'n,
ty gudskelov, det ej så ofta brinner
så ta igen sej här så väl man hinner.

Jubileumsskrift 25 år (1947)

EN ÅTERBLICK

ÖVER

HAGABY NYA KOLONIFÖRENINGS
25-ÅRIGA TILLVARO
1922—1947

WELINS TRYCKERI EFTR., ÖREBRO 1947

År 1908 den 10 augusti inköptes av föreningen Egna Hem, Motala, 7/40 mantal Hagaby n:r 2 litt. A i Längbro socken av lantbrukaren Aug. Nykvist för ett pris av kr. 39,892: 50. Föreningen Egna Hem, Motala, vidtog omedelbart åtgärder för att stycka nämnda område till egna hem, ävensom två småbruk. Som efterfrågan på tomter då var ringa fick ovannämnde Nykvist arrendera gården tills vidare. År 1919 började det så småningom uppföras hus, men endast något enstaka. År 1920 ökades byggnadsverksamheten avsevärt, så att så gott som hela området ovanför Riddarberget framåt järnvägen var i det närmaste fullbyggt. I och med att byggnadsverksamheten fortskred insågs behovet av en förening och de första trevande försöken gjordes också. Sammankomsterna voro talrika, men meningarna voro i de flesta fall delade och stridiga, varför resultaten i de flesta fall blevo ringa. Ekonomiska orsaker voro också bidragande till stridigheterna, oftast nog kunde det förekomma, att vi inte hade pengar till lokalhyra för våra möten, utan vi fick samlas i fria luften och vid ogynnsamt väder söka tak vid f. d. Nykvists gamla ladugård, för dryftande av våra gemensamma intressen. Här som vid alla andra föreningars bildande visade det sig ganska svårt i början, men för en och var som något känner till föreningsförhållanden stod det klart att vi måste hava en förening. Förhållandena voro också gynsamma så tillvida, att en och en kunde så gott som ingenting uträtta, då hela området låg för fäfot och några framkomliga vägar knappast kunde upptäckas, utan man körde med sina flyttlass rakt fram, som nybyggare på Amerikas prärier. Detta var 1920.

År 1921 i februari beslöts bilda en filial av föreningen Egna Hem, samtidigt beslöts välja styrelse. Dessa voro: ordf. D. Carlsson samt K. Halldin, Carl Flodström, D. E. Sjödin och O. M. Ehlin. Ävensom tillsattes en byggnadskommitté. Dessa voro: J. A. Carlsson, Hj. Andersson och Axel Eliasson. Frågorna dugga nu tätt angående gatornas iordningställande, sotning, dagvattensfrågan, gatunamn m. m., men med negativt resultat.

År 1922 den 15 november blev Hagaby Nya Koloniförening u. p. a. registrerad och stadgar antagna. Dess styrelse bestod då av: O. S. Persson, ordf., samt D. E. Sjödin, Ludvig Andersson, Simon Andersson och E. S. Pettersson. Året var för styrelsen ett synnerligen hårt och arbetsamt år tillföljd av medlemmarnas slöhet och motvilja mot föreningen, en hel del av medlemmarna resterade för sin uttaxering. Trots detta beslöt föreningen på årsmötet att med nya krafter hjälpas åt så mycket som möjligt att arbeta för koloniens bästa. Under året dryftades dräneringsfrågan. Ävenså drog Örebro Elektricitetsverk en ny elektrisk ledning kostnadsfritt, särskild avsedd för kolonien.

År 1923 dryftades brandfrågan och beslöts att istället för en grävd brunn anlägga ett landfäste vid Lillån, men på grund av otjänlig väderlek uppsköts arbetet till sommaren 1924. Föreningen har även under året anlagt ytterbelysning i kolonien, samt uppsatt gatu- och husnummerskyltar. Föreningens ekonomi var nu så svag så att ett lån på ettusen kr. måste upptagas hos föreningen Egna Hem, Motala, men som sedan genom årliga uttaxeringar har i det närmaste betalts, endast en av våra medlemmar har vägrat att betala till denna post. Ävenså inköptes från föreningen Egna Hem, Motala, tomt A 1 a för trehundra kr. att av föreningen användas för uppförande av föreningshus el. dyl. Ett större arbete utfördes under året, nämligen avlopps- och dagvattensledning, som var av ett stort påkallat behov för kolonien. Detta arbete kostade kolonien en summa av kr. 6,991: 56, varav 6,000 kr. upplånades i Örebro Sparbank och rästen 991: 56 uttaxerades bland medlemmarna.

På årsmötet 1945 beklagade ordf. att så många medlemmar voro i balans med sina avgifter till föreningen och då särskilt en som vi senare nödgades anlita lagens hjälp för att vi skulle få vår rätt respekterad. Vidare har under året i samråd med Gamla Hagaby ordnats med brandattiralj, samt en snöplog.

År 1926 inköptes 46 lass fyllning och 91 kbm. grus för att något så när få våra gator i ordentligt skick. En brandkår har också bildats inom föreningen och gjort sin första övning under befäl av brandmästare K. J. Eriksson, vilken fungerade till allmän belåtenhet. Ävenså inköptes två st. brandlurar, vilka placerats på var sin särskilda plats för att användas vid uppkommande behov. Örebro brandkår har även lovat att vid eldsolycka vi få anlita deras hjälp.

År 1927 var vår ekonomi så pass god så att 200 kr. kunde tas ur kolonikassan till grus och 65 kr. till fyllning av gatudiken. Gatuunderhållet har för föreningen varit en ganska kännbar och betungande fråga, varför också föreningen Egna Hem, Motala, flerfaldiga gånger uppvaktats med begäran om hjälp. Koloniföreningen har också därifrån erhållit 2,115: 20.

År 1928 anskaffades 61 kbm. grus till koloniens gator. En av koloniens första medlemmar lämnade oss det året och sitt hem, för att söka sin utkomst i främmande land.

År 1929 utfördes inom kolonien en hel del arbeten och underhåll, bl. a. har inköpts brunnslock, brunnsbetäckningar, rör, lampor, m. m. till kr. 191:74. Koloniens gator har ytterligare kostat oss kr. 273:50.

År 1930 uppsattes en brandallarmklocka hos K. S. Halldin, Tomtgatan 10. Som ett säkerhetsmoment vid eldfara har en hel del medlemmar inköpt eldsläckningsapparater, vilka vid behov få användas av samtliga medlemmar. Rättegång mot en av våra medlemmar pågår nu och utgången emotses med blandat intresse.

År 1931 kan för koloniföreningens vidkommande betecknas som ett märkesår ur prestigesynpunkt sett. Sedan rättegången vandrat i olika instanser kom så småningom utslag till föreningens förmån. För oss, som nedlagt så mycket arbete och kostnader, en glädjens triumf, för många andra, som ligger så att säga på lur för att vid passande tillfälle sno sig från sina förpliktelser, en svidande och sur missräkning.

Inkorporeringen som skedde för 10 år sedan med tanke på de sanitära förhållandena och vilka föranledde Örebro stads hälsovårdsnämnd att varje år skriva spaltlånga insändare i tidningarna över de bristfälliga förhållanden som äro rådande i Örebro stads förorter, har sedan inkorporeringen verkställts blivit alldeles tyst med. Men fordringarna får väl inte vara allt för stora, vi får tänka på stadens många och vackra parker. Där kan vi, om vi har tid, gå och njuta i frid och tänka: hit går våra skattepengar istället för vatten och avlopp i Nya Hagaby. Men gnugga händerna av förtjusning du pessimist! Tre stycken har ju fått vatten och avlopp på 10 år. Om 100 år borde det vara färdigt.

I styrelsen har under åren 1922—1947 tjänstgjort följande medlemmar:

Andersson, Ludvig	1922
Sjödin, D. E.	1922
Persson, O. S.	1922—1923
Pettersson, E. S.	1922—1923
Andersson, Simon	1922—1924
Halldin, K.	1923—1924
Gustafsson, B.	1923—1924
Norstedt, Th.	1924—1947
Carlsson, J. E.	1924—1947
Eriksson, K. J.	1925—1926
Strömstedt, O. W.	1925—1926
Johansson, A. E.	1925—1926
Larsson, Paul	1927—1930
Karlsson, K. E.	1927—1928
Karlsson, F. E.	1927—1928
Mossing, Hj.	1929—1942
Karlsson, C. E.	1929—1932
Jansson, Knut	1931—1932
Andersson, Hj.	1933—1942
Andersson, Gösta	1933—1940
Eriksson, David	1941—1946
Johansson, J. E.	1943—1947
Larsson, Erik	1943—1947
Jonsson, Herbert	1947—

Styrelsen består för närvarande av: Th. Norstedt, ordf., E. Larsson, v. ordf., J E. Johansson, sekr., H. Jonsson, v. sekr. och J. E. Carlsson, kass.

Kassan har under de gångna 25 åren balanserat enligt följande:

1922	173.—	1935	1,778.—
1923	1,960.—	1936	3,710.—
1924	8,381.—	1937	1,026.—
1925	3,247.—	1938	1,393.—
1926	4,091.—	1939	1,164.—
1927	3,370.—	1940	1,762.—
1928	2,986.—	1941	1,107.—
1929	3,016.—	1942	1,103.—
1930	4,019.—	1943	2,028.—
1931	2,922.—	1944	1,668.—
1932	4,459.—	1945	1,998.—
1933	2,358.—	1946	1,957.—
1934	1,955.—	S:a Kr.	63,631.—

Antal styrelsemöten under 25-årsperioden äro 103 st. och det antal möten då koloniföreningens medlemmar varit kallade äro 54 st.

Fullgörande vårt uppdrag, få vi härmed till koloniföreningen överlämna en kortfattad berättelse över den gångna 25-årsperioden. Vi äro fullt medvetna om de brister som vidlåta densamma. Bland det rika material som finnes har det varit svårt att avgöra vad som borde tagas med och vad som skulle utelämnas. Att i detalj skildra koloniföreningens arbete skulle allt för mycket inkräkta på utrymmet och verka tröttande, vi nöja oss därför med det väsentligaste. Med detta anse vi att vi har fullbordat det verk som vi har tagit oss före. Genom inkorporeringen tillkommer det Örebro stad att nu föra utvecklingen vidare och få vi hoppas att Nya Hagaby går en ljus och lycklig framtid till mötes.

Jubileumsskrift 50 år (1972)

En återblick

över

Hagaby nya koloniförening

50-åriga verksamhet

1922—1972

Inledning

Innan vi börjar denna återblick vill vi ge pionjärerna, som nedlagt ett förtjänstfullt arbete för föreningens medlemmar, vårt tack och hyllning.

Vi kommer att indela denna återblick på föreningens verksamhet i två olika perioder. Första perioden omfattar åren 1922—1957 och andra perioden omfattar åren 1958—1972. Under första perioden var den största frågan vatten och avlopp. Pionjärerna trodde att det skulle ta ungefär 100 år innan det var färdigt, men så lång tid tog det inte. Andra stora frågor var gatornas iordningställande, bussförbindelser, belysning, bränsle och sophämtning.

En återblick

År 1908 den 10 augusti inköptes av föreningen Egna Hem, Motala, 7/40 mantal Hagaby n:r 2 litt. A i Längbro socken av lantbrukaren Aug. Nykvist för ett pris av kronor 39.892:50. Föreningen Egna Hem, Motala, vidtog omedelbart åtgärder för att stycka nämnda områden till egna hem, ävensom två småbruk. Som efterfrågan på tomter då var ringa fick ovannämnde Nykvist arrendera gården tills vidare. År 1919 började det så småningom uppföras hus, men endast några enstaka. År 1920 ökades byggnadsverksamheten avsevärt, så att så gott som hela området ovanför Riddarberget framåt järnvägen var i det närmaste fullbyggt. I och med att byggnadsverksamheten fortskred insågs behovet av en förening och de första trevande försöken gjordes också. Sammankomsterna var talrika, men meningarna var i de flesta fall delade och stridiga, varför resultaten i de flesta fall blev ringa. Ekonomiska frågor råkade ofta till stridigheter, det hände att vi inte hade pengar till lokalhyra för våra möten, utan vi fick samlas ute i den fria luften och vid ogynnsamt väder söka tak vid f. d. Nykvist gamla ladugård, för dryftande av våra gemensamma intressen. Här som vid alla andra föreningars bildande visade det sig ganska svårt i början, men för var och en som något känner till föreningsförhållanden stod det klart att vi måste ha en förening. Förhållandena var också gynnsamma så tillvida, att en ensam kunde så gott som ingenting uträtta, då hela området låg för fäfot och några framkomliga vägar knappast kunde upptäckas, utan man körde med sina flyttlass rakt fram, som nybyggare på Amerikas prärier. Detta var 1920.

År 1921 i februari beslöts bilda en filial av föreningen Egna Hem, samtidigt beslöt man välja styrelse. Till styrelse valdes: ordf. D. Carlsson samt K. Halldin, Carl Flodström, D. E. Sjödin och O. M. Ehlin. Dessutom tillsattes en byggnadskommitté. Denna bestod av: J. A. Carlsson, Hj. Andersson och Axel Eliasson. De största frågorna var gatornas iordningställande, sotning, dagvattensfrågan, gatunamn m. m. Något resultat av styrelsens arbete blev det inte i dessa frågor. År 1922 den 15 november blev Hagaby Nya Koloniförening u. p. a. registrerad

och stadgar antagna. Dess styrelse bestod då av: O. S. Persson, ordf., samt D. E. Sjödin, Ludvig Andersson, Simon Andersson och E. S. Pettersson. Året var för styrelsen ett synnerligen hårt och arbetsamt år till följd av medlemmarnas slöhet och negativa inställning till föreningen, en hel del av medlemmarna resterade för sin uttaxering. Trots detta beslöt föreningen på årsmötet att med nya krafter hjälpas åt så mycket som möjligt att arbeta för koloniens bästa. Under året dryftades dräneringsfrågan. Dessutom drog Örebro Elektricitetsverk en ny elektrisk ledning kostnadsfritt, särskilt avsedd för kolonien.

År 1923 dryftades brandskyddsfrågan och beslöts att istället för en grävd brunn anlägga ett landfäste vid Lillån, men på grund av otjänlig väderlek uppsköts arbetet till sommaren 1924. Föreningen har även under året anlagt ytterbelysning i kolonien, samt uppsatt gatu- och husnummerskyltar. Föreningens ekonomi var nu så svag så att ett lån på ettusen kronor måste upptagas hos föreningen Egna Hem, Motala, som sedan genom årliga uttaxeringar har i det närmaste betalts, endast en av våra medlemmar har vägrat att betala till denna post. Dessutom inköptes från föreningen Egna Hem, Motala, tomt A 1 a för trehundra kronor att av föreningen användas för uppförande av föreningshus el. dyl. Ett större arbete utfördes under året, nämligen avlopps- och dagvattensledning, som var av ett stort behov för kolonien. Detta arbete kostade kolonien en summa av kr. 6.991:56, varav 6.000 kr. upplånades i Örebro Sparbank och resten 991:56 uttaxerades bland medlemmarna.

På årsmötet 1925 beklagade ordf. att så många medlemmar var i balans med sina avgifter till föreningen och då särskilt en som vi senare nödgades anlita lagens hjälp för att föreningen skulle få sin rätt respekterad. I Gamla Hagaby har ordnats med brandattiralj, samt en snöplog.

År 1926 inköptes 46 lass fyllning och 91 kbm. grus för att något så när få våra gator i ordentligt skick. En brandkår har också bildats inom föreningen och gjort sin första övning under befäl av brandmästare K. J. Eriksson. Brandkåren fungerade till allmän belåtenhet. Dessutom inköptes två st. brandlurar, vilka placerats på var sin särskilda plats för att användas vid uppkommande behov. Örebro brandkår har även lovat att vid eldsolycka skulle vi få anlita deras hjälp.

År 1927 var vår ekonomi så pass god så att 200 kr. kunde tas ur kolonikassan till grus och 65 kr. till fyllning av gatudiken. Gatuunderhållet har för föreningen varit en ganska kännbar och betungande utgift, varför också föreningen Egna Hem, Motala, flerfaldiga gånger uppvaktats med begäran om hjälp. Koloniföreningen har också därifrån erhållit 2.115:20 kr.

År 1928 anskaffades 61 kbm. grus till koloniens gator. En av koloniens första medlemmar lämnade oss detta år, för att söka sin utkomst i främmande land.

År 1929 utfördes inom kolonien en hel del arbeten och underhåll, bl. a. har inköp av brunnslock, brunnsbetäckningar, rör, lampor m. m. gjorts för kr. 191:74. Koloniens gator har ytterligare kostat oss kr. 273:50.

År 1930 uppsattes en brandalarmklocka hos K. S. Halldin, Tomtgatan 10, (nuvarande Vretgatan). Som ett säkerhetsmoment vid eldfara har en hel del medlemmar inköpt eldsläckningsapparater, som vid behov får användas av samtliga medlemmar.

År 1931 kan för koloniföreningens vidkommande betecknas som ett märkesår ur prestigesynpunkt sett. För oss, som nedlagt så mycket arbete och kostnader är det en glädjens triumf, men för många andra är det en missräkning.

Inkorporeringen skedde år 1937. De sanitära förhållandena i kolonien föranledde Örebro stads hälsovårdsnämnd att varje år skriva spaltlånga insändare i tidningarna över de bristfälliga förhållanden som är rådande i Örebro stads förorter. Efter inkorporeringen blev det alldeles tyst. Men fordringarna får väl inte vara allt för stora, vi får tänka på stadens många och vackra parker. Där kan vi, om vi har tid, gå och njuta i frid och tänka: hit går våra skattepengar istället för vatten och avlopp i Nya Hagaby. Men gnugga händerna av förtjusning du pessimist! Tre stycken har fått vatten och avlopp på 10 år. Om 100 år borde det vara färdigt. Med detta menas att ett samhälle är ständigt under utveckling, det denna generation ej kan genomföra får nästa ta vid.

År 1940 var den stora frågan att få fram vatten och avlopp till Längbros område, som Hagaby tillhörde då, denna fråga var så brännande att en del av mötesdeltagarna ville gå så långt som till misstroende mot stadens styrelsemän för att Längbro hade blivit styvmoderligt behandlat.

År 1941 skickades en ny skrivelse till Drätselkammaren med begäran om vatten och avlopp i Hagaby. Nya gatunamn tillkom och Örebro stad anordnade en vattenpost vid Mannatorpsvägen.

Det kan vara av intresse att nu se vad kostnaderna för koloniföreningen var år 1942.

Inkomster i föreningskassan		300 kr
Anslag från staden		500 „
	Summa	800 kr
Utgifter Grusning		400 kr
„ Gatuarbete		100 „
„ Renhållning		80 „
„ Snöplogning		50 „
Lokala kostnader		50 „
Övriga utgifter		120 „
	Summa	800 kr

För att få kontroll på grusningen skulle särskilda gruslappar användas.

Upptining av ledningarna kostade 102:79. Dessa ledningar lades ned av föreningens medlemmar 1923, och på många ställen låg de inte tillräckligt frostfritt.

År 1943 tillkom en dagvattenbrunn på Vretgatan. Kostnaden för dagvattenbrunnen var 591:42. Anslag från Örebro stad för upptining av frusna ledningar var 340 kr. Örebro stad har ej pengar till att dra fram vatten och avlopp till Nya Hagaby.

År 1944 företogs kontroll av dricksvattnet för att undersöka om det var hälsovådligt för att på det viset påskynda framdragandet av vatten och avlopp till kolonien. Kolonien uppvaktade renhållningsverket med begäran om flera hämtningsdagar för sopor och latriner.

År 1945 kostade grusning av gatorna 522 kr. Anslag från staden för gatuunderhåll var 700 kr. Fullmäktige har beslutat att Törngatan skall iordningställas fram till Vinkelgatan och att två fastigheter får nytta av stadens ledningar.

År 1946 kom fastigheterna efter Törngatan att få sina avlopp ihopkopplade med stadens ledningar vid Vretgatan.

År 1947 började vattnet bli dåligt i fem brunnar och är ej lämpligt till hushållsändamål.

År 1948 insändes till Drätselkammaren en protest mot Lidvägens avstängning.

År 1949—52 uppvaktades stadens myndigheter av koloniens styrelsemedlemmar om vatten och avloppsfrågan vid flera tillfällen.

År 1953 har stadsfullmäktige anslagit 417.000 kr till ledningsarbete i Nya Hagaby. Törngatan iordningställdes fram till Hagabyvägen.

År 1954 anslöt sig endast 62 medlemmar till Örebro läns Villaägarförbund, resten ville vara utanför.

År 1955—57 färdigställdes ledningsarbetet i Nya Hagaby. Samtliga villor har således erhållit vatten och avlopp.

År 1956 ombildades föreningen från en ekonomiskt hjälpande förening till en förening för att tillvaratagа medlemmarnas gemensamma intresse. Nya stadgar upprättades. Styrelsen från den förra föreningen omvaldes i den nybildade föreningen med samma namn.

Under den andra perioden var den största frågan gatornas iordningställande. Andra stora frågor var belysning, post- och bussförbindelser samt gång- och cykelvägar.

År 1958 inlades en protest mot höjda vattentaxor. Epoken om vattenledningarna är nu avslutad. Det har varit många hårda tag för att lösa dessa problem på ett tillfredsställande sätt för medlemmarna.

År 1959 togs den första trevaren för att asfaltsbelägga gatorna i Hagaby och vad kostnaderna härför kunde bli för villaägare.

År 1960 togs kontakt med byggnadschefen ang. permanenta gator och trottoarer efter Mannatorpsvägen.

År 1961 framkom förslag o men hjälpfond till föreningens medlemmar. Hjälpfonden skall stödja då föreningen måste anlita rättshjälp, 1 kr. per medlem skulle tas från föreningskassan.

År 1962 blev det högaktuellt med bussförbindelse med Hagaby men de berörda instanserna ansåg att det inte var mycket att göra eftersom gatorna var i dåligt skick. Enär föreningen inte längre var en ekonomisk förening beslutades att hjälpfondens medel skulle tillföras föreningens kassa.

År 1963—64 breddades Mannatorpsvägen, samtidigt uppvaktades gatukontoret ang. asfaltering av gatorna. Inga medel var anvisade för ändamålet.

År 1965 fick Riddarbergsgatan förbättrat avlopp. Ny skrivelse till Drätselkammaren ang. asfaltering av gatorna i Nya Hagaby.

År 1966 togs kontakt med drätselkammarens ordf. H. Aronsson ang. asfaltering av gatorna. Kontakt togs även med Byggnadschefen, det framkom att anslagen måste gå till viktigare gator. Samma år flyttades brevlådan från Vretgatan till Törngatan. Trots föreningens protester mot detta beslut gick det ej att ändra.

År 1967 fick vi svar på en skrivelse ang. asfalteringskostnaderna för Hagaby. Dessa beräknades till 400.000 kr, och att det snart skulle sättas igång med detta arbete.

År 1968 gatorna i Nya Hagaby asfalteras och beräknas bli färdiga 1969.

År 1969 gatorna är färdiga utom Hagtornsstigen och en del av Hagabyvägen. Det var glada villaägare som kunde gå och köra på riktiga vägar, som man kämpat så mycket för.

År 1970 skickades en skrivelse till chefen för Örebro Stads Trafik AB med en anhållan om att busstrafiken drages genom Nya och Gamla Hagaby, men ännu har ej chefen för Trafik AB svarat på skrivelsen, trots att han har haft 2 år på sig. Samma år upprättades ett samarbetsavtal med Länssparbanken i Örebro.

År 1971 beviljade Örebro kommun ett anslag på 500 kr. till föreningens 50-årsjubileum, som kommer att avhållas lördagen den 22 april 1972.

Under året har förslag framkommit från Gamla Hagaby att slå tillsammans föreningarna Gamla och Nya Hagaby samt Alkärret till en förening. Årsmötet 1972 kommer att ta ställning i denna fråga.

I styrelsen under de gångna 50 åren har tjänstgjort 31 st. medlemmar enligt följande år 1922—1972.

Andersson, Ludvig	1922	Carlsson, J. E.	1924—1947
Sjödin, D. E.	1922	Eriksson, K. J.	1925—1926
Persson, O. S.	1922—1923	Strömstedt, O. W.	1925—1926
Pettersson, E. S.	1922—1923	Johansson, A. E.	1925—1926
Andersson, Simon	1922—1924	Larsson, Paul	1927—1928
Halldin, K.	1923—1924	Karlsson, K. E.	1927—1928
Gustavsson, B.	1923—1924	Karlsson, F. E.	1927—1928
Norstedt, Th.	1924—1965	Mossing, Hj.	1929—1942

Karlsson, C. E.	1929—1932	Leonardsson, Börje	1958—1972
Jansson, Knut	1931—1932	Andersson, John	1964—1972
Andersson, Hj.	1933—1942	Thörnell, Birger	1966
Andersson, Gösta	1933—1940	Pettersson, Lars	1966—1969
Eriksson, David	1941—1946	Detlofsson, Stig	1966—1972
Johansson, J. E.	1943—1947	Schwerin, Erik	1967—1972
Larsson, Erik	1943—1947	Dahlberg, Evert	1970—1972
Jonsson, Herbert	1947—1963		

Styrelsen består fn. av John Andersson ordf., Evert Dahlberg v. ordf., Stig Detlofsson sekr., K-E. Schwerin v. sekr. och Börje Leonardsson kassör.

Avslutning

Härmed får vi till Koloniföreningen överlämna denna kortfattade berättelse över de gångna 50 åren. Vi är fullt medvetna om de brister berättelsen har. Bland det rika material som vi haft att bearbeta, har det varit svårt att avgöra vilket som borde tagas med och vad som borde utelämnas. Att i detalj skildra Koloniföreningens arbete skulle allt för mycket inskränka på utrymmet och verka tröttande, vi nöjer oss därför med att endast ta med det väsentligaste. Med detta anse vi ha fullföljt det arbete som vi åtagit oss. Det är vår förhoppning att de avtal och överenskommelser som träffas mellan Örebro Kommun och Hagaby Nya Koloniförening skall lända till allas vårt bästa.

Ett nytt bostadsområde växer fram

Uppförandet av området vid Kumlins väg påbörjades i mitten av 1970-talet. Byggnationen utfördes av företaget AB Katrineholms Husbyggen. Till vänster ses ett halvtomt område under pågående byggnation, där många av dagens hus fortfarande saknas. I samband med att det nya bostadsområdet uppfördes fick befintliga byggnader i området stryka på foten. Det fanns en äldre herrgårdsliknande byggnad, Hagaby Gård (foto till höger), belägen strax norr om platsen för nuvarande lekplats. Det fanns även en bondgård med flygel- och uthusbyggnader som även den kallades Hagaby Gård. Denna bondgård var belägen i området mellan nuvarande Kumlins väg och Hagabyvägen. Herrgårdsbyggnaden revs av Örebro Kommun strax efter att området vid Kumlins väg färdigställts, uppskattningsvis 1978. I samband med att det nya området byggdes skapades även lekplats, fotbollsplan och tennisbanor i det som kom att kallas Hagabyparken. Tennis var en idrott som tilldrog sig allmänt stort intresse i Sverige under andra halvan av 1970-talet, i takt med internationella framgångar. Vintertid fanns möjlighet till pulkaåkning i backen vid lekplatsen och även skidåkning runt parken vid god snötillgång.

Hagaby under mitten av 1970-talet

Hagaby Gård

Karta från ändrad stadsplan för del av Hagaby, 1974

Flygfoto över Hagaby, senare delen av 1970-talet, vy österut, motorvägen i bildens vänsterkant och vattentornet Svampen i bildens övre högra hörn

Ett naturreservat runt knuten

Naturreservatet Boglundsängen är en fantastisk och lättillgänglig resurs för oss i Hagaby. Här finns promenadstigar, fika- och grillplatser och även möjlighet till skridskoåkning vintertid. Enligt Örebro Kommun är syftet med Naturreservatet Boglundsängen ”att långsiktigt säkerställa och utveckla ett lättillgängligt tätortsnära rekreationsområde med höga naturvärden. Områdets ekologiska värde kombineras med rening av dagvatten och åkermarksvatten.”

Renande vattenspeglar
I Boglundsängen har landskapet öppnats upp till glädje för både människor och djur. De anlagda vattenspeglarna fyller flera funktioner. De renar vatten från den kringliggande bebyggelsen och odlingslandskapet. De är livsmiljö för en stor mängd fåglar och de skapar även en trivsam miljö för människor som använder området för rekreation. Här finns ett betat våtmarkslandskap med strandängar och öppna vattenspeglar. Höst och vår kan man här se stora skaror av häckande och rastande fåglar.
På slutet av 1800-talet då Hjälmaren sänktes försvann de naturligt översvämmade fuktängar som låg där vi idag har reservatet. Här blev i stället odlingsmark, som brukades ända fram till att dammarna anlades under 2005 – 2006. Energiskog var det som odlades innan våtmarksanläggningen. Våtmarkerna är grunda och näringsrika och bjuder därför på mycket mat till häckande och rastande fåglar. Här kan man få syn på tofsvipor, tärnor, änder, gäss, vadare och mycket mer. Vattenståndet varierar över året. De betande djuren i området kan sent på säsongen komma ut på markerna som under högsommaren står under vatten. Deras bete gör att dammarna inte växer igen.

Lekfulla miljöer
I reservatets södra del finns även några trädklädda moränholmar. På trädholmen intill rastplatsen hittar man spännande miljöer att leka i, med stora stenblock och liggande trädstammar att klättra på. Reservatet skapades 2010, är 67,2 hektar stort och förvaltas av Örebro kommun. Rundslingan runt vattenlandskapet är 3,3 kilometer lång och det finns flera rastplatser längs slingan. Från vattenlandskapet vid Boglundsängen kan man promenera eller cykla längs med Lillån och Lilla Å-promenaden ända ner till naturreservatet Rynningeviken vid Hjälmarens strand.

Tillsammans för Hagaby

Vi kan alla enas om att Hagaby är ett riktigt bra område att bo och leva i. Samtidigt är Hagaby utsatt för stora utmaningar i form av störningar i utemiljön, vilket Hagaby Villaägareförening har jobbat hårt för att få bukt med under många år. Exempel på detta är störningar från olika bullerkällor, då Hagaby omgärdas av motorväg, järnväg och industriområde.

Kampen om bullerskydd

Under många år arbetade vi aktivt för att åstadkomma ett bullerskydd längs järnvägen genom Hagaby. Genom otaliga skrivelser och möten med både Örebro Kommun, miljökontoret och dåvarande Banverket – nuvarande Trafikverket – lyckades vi få Banverket att prioritera upp sträckan genom Hagaby. Vi påverkade också så att bullerskärmen uppfördes i Lecamaterial i stället för trä som var Banverkets ursprungliga plan. Några av fördelarna med detta material är att det är mer beständigt mot väder, fukt, röta, torka, sprickbildning. Materialet har en längre livslängd och ett mindre underhållsbehov. Det är också stabilare för att klara vinddrag exempelvis från passerande tåg. Lecamaterialet har en ökad bullerdämpningsförmåga och en ljudabsorberande yta i stället för ljudreflekterande. Att det dessutom är ett rent naturmaterial (brända lerkulor) som närproduceras (skärmelementen tillverkas i Arboga) gör ju saken ännu bättre även ur miljösynpunkt. För att erhålla drägliga ljudnivåer krävdes att bygghöjden på bullerskyddet blev 3 meter över rälsöverkant. Skärmen färgades i röd nyans och har ett skärmkrön bestående av nockpannor i lertegel. Ritningarna var ute på grannsamråd under sommaren 2009 och beviljades bygglov av Örebro Kommun 2009.

Färdigställt 2011

Vi lyckades tyvärr inte förmå Banverket att bygga ett bullerskydd genom hela Hagaby. En kortare sträcka på ca 75 meter vid vändplanen på Törngatan fick tyvärr inte en bullerskärm utan där uppfördes i stället en bullervall.

Arbetet att uppföra bullerskärmen startade i slutet av maj 2010 och enligt den initiala tidplanen skulle skärmen stå klar för slutbesiktning i augusti 2010. Entreprenören blev dock försenade beroende på att fundamentslagningen tog längre tid än beräknat eftersom förekomsten av bergblock och storsten var större än förväntat. Den tidigare geologiska undersökningen i samband med projekteringen visade heller inte på denna förekomst. Problemen visade sig finnas längs hela sträckan. Man enades först om en alternativ metod för fundamenten på de ställen där större stenar förekom. Primärt skulle man gräva upp stenar upp till en viss storlek. Sekundärt skulle man låta större bergblock ligga kvar och gjuta fundamentet ovanpå. Dock insåg man på grund av banvallens funktion och hållfasthet samt även grundvattennivån att inte heller den alternativa metoden var genomförbar. Därför tog Banverket/Trafikverket fram ytterligare metoder för grundläggningen som inte krävde grävarbete längs banvallen. Trafikverket och Hagaby Villaägareförening förde en dialog under hela arbetets gång. Trafikverket arrangerade även ett informationsmöte i december 2010 för att berätta varför arbetet dragit ut på tiden och informerade även om de nya grundläggningsmetoderna för de återstående delsträckorna. Arbetet med bullerskärmen fortsatte under vintern och våren 2011. Parallellt med arbetena kring bullerskärmen skedde även uppförandet av bullervallen. Uppförandet av bullerskärmen stod klart och slutbesiktning skedde 3 oktober 2011, där även Hagaby Villaägareförening deltog. Detta innebar en lindring på många årtionden av störande järnvägstrafik, bokstavligt talat i stort sett genom trädgårdar i Hagaby.

Innan uppförandet av bullerskärm

Efter uppförandet av bullerskärm

NA Måndag 27 mars 2017 Debatt | 19

Villaägarförening motsätter sig dragning av ny järnväg

Det är 2017 – inte 1917

Örebro Kommuns förslag till reviderad översiktsplan innehåller en riktigt dålig idé. Förslaget från Örebro Kommun innebär nämligen en nybyggd järnväg för godstågstrafik som inte bara planeras nära bostäder i Örebros centrala delar utan dessutom genom grönområden, lekplats, fotbollsplan, parkmark, skogsdungar och naturreservat!

Ja, vi pratar alltså om skramlande, gnissiande, bullrande godsvagnar som ofta är lastade med farligt gods! Om det vore 1917 skulle man kanske inte reagera. För hundra år sedan förstod man kanske inte bättre, men vi lever ju i dag tyvärr med de felbeslut som togs då.

Ihar kan Örebro Kommun, som 2015 utsålsersade med utmärkelsen "Årets Miljökommun", tänka sig att det man gör ut med ett förslag där man vill bygga en helt ny godsjärnväg bara något tio meter från befintliga bostäder? Uppenbarligen har ivern att kunna vara tidigt ute med en snabbtågsförbindelse gruset omdöme! rejält.

Vi vill dock tydliggöra att vi inte har några invändningar mot en framtida snabbtågsförbindelse mellan Oslo och Stockholm och heller inte mot Örebro Kommuns önskan att få bort godstågstrafiken genom Örebros stadskärna. Dock anser vi att man föreslår lösa den nuvarande dåliga situationen med ett annat dåligt alternativ som medför mycket negativa konsekvenser.

Det finns nämligen betydligt bättre alternativ och det är nu Örebro Kommun har chansen att skapa positiva effekter – inte negativa – för hela staden och dess omgivningar för all framtid.

En försynt fråga är vad dessa godsvagnar överhuvudtaget ska in i Örebro att göra, dessutom ofta lastade med en stor mängd farligt gods? Vår grundinställning är att all godstågstrafik ska förläggas långt utanför staden, av just den anledning en att den absoluta majoriteten av allt gods inte ens ska till Örebro utan bara passera på väg till någon annan destination. För att tala klarspråk: Det är helt enkelt inte förenat med sunt förnuft att leda bullrande godsvagnar genom Örebro.

Vi är helt eniga med Örebro Kommun om att säkerheten kring Örebro Central bör höjas, men inte på bekostnad av säkerheten i andra delar av Örebro! Därför anser vi att det är en förvånansvärt dålig idé att överhuvudtaget föreslå att anlägga en helt ny järnväg avsedd för godstågstrafik i Örebros centrala delar.

Dessutom innebär förslaget andra negativa effekter, förutom buller och risker med farligt gods, i samband med både byggnation och framtida drift: vibrationer, skador på fastigheter, miljöeffekter, påverkan på grundvatten, sänkre effektivitet för berörpärmesnäringsnings, avverkning av träd och så vidare.

Att därmot bygga en ny järnväg för godstrafik långt utanför Örebro påverkar inte snabbtågsplanerna negativt. Tvärtom skulle många fler områden som i dag är negativt drabbade av godståg, eller som kommer att bli drabbade av Örebro Kommuns förslag, att få uppenbara lättnaden, så som exempelvis Hovsta, Lillån, Bettorp, Hagaby, Ringstorp, Hjärsta, Holmen, Alvtomta, Rosta, Örnsro, Västbaga, Naata, Adolfsberg, Ladugårdsskogen, Marieberg, Mosks med flera. Vi som bor i dessa områden kan inte förstå hur Örebro Kommun tänker om man föreslår att redan drabbade kommuninvånare ska drabbas ännu mer av negativa miljöeffekter som påverkar hälsa och boendemiljö.

Därför vill vi komma med betydligt bättre förslag till Örebro Kommun:

■ Tvärstråket chansen att förläggas godstågstrafik, inklusive allt farligt gods på vagnarna, långt utanför tätbebodda områden innan någon allvarlig olycka inträffar!

■ Använd därför istället den strickning som sedan många år tillbaka finns som järnvägsreservat i nuvarande översiktsplan. Detta reservat har upprättats just för att kunna bygga ny järnväg för godstrafiken i en båge längt utanför Örebro och påverkar inte alls snabbtågsplanerna.

■ Vi uppmanar Örebro Kommun att istället tänka helhetslösning och förslagsvis även ta med ceterna Kumla och Hallsberg i en mer långsiktig planering. De har ju garanterat samma problematik med godstågstrafik genom sina orter.

För att hjälpa Örebro Kommun att komma till insikt vill vi dessutom uppmana er som redan i dag på något sätt är negativt berörda av godsjärnvägstrafiken, eller kommer att bli negativt berörda av kommunens nya förslag: Gör er röst hörd! För er er till Örebro Kommun med synpunkter på förslaget till reviderad översiktsplan! Visa att det inte är OK att enbart ta bort godstrafik från innersta stadskärnan och låta övriga medborgare bli drabbade!

Att ersätta den nuvarande dåliga situationen med ett annat riktigt dåligt alternativ löser absolut inget alls. Örebro Kommun med synpunkter på förslaget till reviderad översiktsplan! Visa att det inte är OK att enbart ta bort godstrafik från innersta stadskärnan och låta övriga medborgare bli drabbade!

Att ersätta den nuvarande dåliga situationen med ett annat riktigt dåligt alternativ löser absolut inget alls. Örebro kommun: Tänk om. Tänk rätt. Bygg en järnväg för godstrafik långt utanför Örebro. Det är 2017. Inte 1917.

Hagaby villaägareförening
Anders Stenmark
Ordförande
Torbjörn Roos
Kassör
Markku Ruonakangas
Sekreterare
Ingemar Alvin
Styrelseledamot

Att ersätta den nuvarande dåliga situationen med ett annat riktigt dåligt alternativ löser ej alls.

Länga godståg ställer till problem i städerna. ARKIVFOTO: STIG-KRISTOFFERSSON

Omprioriteringar = besparingar

LSS lagen har som grundläggande principer FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, FN:s konvention om barnets rättigheter, FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt mänsklisvärdesprincipen. Detta innebär bland annat att man som funktionsnedsatt och boende i gruppboende ska rätt till fullständiga och faktiskt deltagande i samhället på samma villkor som andra individer i samhälleet.

Enligt § 9:9 är syftet med gruppbostad att vuxna funktionshindrade som inte klarar eget boende eller boende i serviceboostad ändå ska ha möjlighet att lämna föräldrahemmet och skapa sig ett eget hem.

I Örebro kommun har de styrande gett nämnden för funktionshindrade ett sparbetingsplansmanslag(20 miljoner under de tre kommande åren. Besparingen sker på personal som är den största lostnaden.för nämnden.

De boende har behov av mer och inte mindre resurser om de ska kunna leva fullt ut enligt LSS lagen. Att personalen redan nu känner frustration inför denna besparing känns inte bra. Frustrationen kommer att påverka de boende, speciellt de som kan bli utåtagerande, när de känner av den stress som personalen känner av. Ska det behövas skeen pöttig händelse innan man förstår vilket beslut man tagit?

Liberalerna anser att en besparing på personal för personer med stort behov av stöd och hjälp i sin vardag är djupt felaktigt och leder till otrygghet och lidande. De styrande i nämnden för funktionshindrade måste ändra sitt beslut och ställa upp för de svagaste som har det största behovet av stöd och hjälp i samhället.

Lars-Eric Gustafson
ledamot, Nämnden för funktionshindrade

Pia Dolin
ersättare, Nämnden för funktionshindrade

M: Varje elev ska få chansen att klara minst godkänt

Svar till Jessica Ekerbring (NA 13/3)

I sin artikel pöstlr Ekerbring (S) att vi Moderater har röstat emot Kompassens verksamhet vars uppgift är att ge hjälp och stöd till elever som har problem med hög och lång frånvaro. Inget kan vara mer fel och det är anmärkningsvärt att ett kommunalråd på detta sätt far med osanning!

Det framgångsrika arbetet som Kompassen bedriver har pågått i flera år, är väl finansiert och ändå fullt så av oss Moderater. Kompassens verksamhet utvärderas kontinuerligt och att prioritera kommunala skolpengar för att forska på den anser vi vara onödigt.

Nya Moderaterna säger ja till kollegialt lärande då det är ett vill fungerande och centralt arbetssätt i den kompetensutveckling som pågår ute på skolorna i Örebro.

Det vigor i skolan ska grundas sig på forskning och beprövad erfarenhet – i detta är jag och Jessica Ekerbring överens. Däremot är vi inte överens om att stora summor kommunala pengar ska gå till forskning istället för att fördelas ut till vara skolor.

Örebro har en stor utmaning att få alla elever genom skolan med goda kunskaper. Knäckfågan är att se till att skickliga lärare får mer tid tillsammans med eleverna. Jag är övertygad om att rektorer, arbetslag och lärare vet vad som behöver göras och bara väntar på att vi politiker ska ge dem förutsättningar för att klara sitt uppdrag. Det handlar konkret om att höja skolpengen och därmed pröcentera mer pengar ut till den enskilda skolan.

Vi moderater tror på en enkel och tydlig rollstyrning från politiken och att ge varje skola frihet att göra på bästa sätt efter de förutsättningar som rider på den enskilda skolan. Idertta ska varje skola självklart fi ekonomiska förutsättningar och stöd från centrala funktioner som Centrall skolstöd.

Det är olyckligt att socialdemokraterna i Örebro i sin retorik så ofta kommer med falska påstånden om de finsiag och den politik som deras politiska motståndare bedriver. Det svärtar ner alla politiker.

För oss Moderater är det primära uppdraget för Örebros skolor att ge varje elev förutsättning att minst klara godkända betyg. Tyvärr styrs Orebro av politiker som är efter är misstycken med att ge vara skolor tillräckligt mer resurser för att klarar det uppdraget.

Maria Haglund (M)
Oppositionsråd i Örebro

Debattartikel införd i Nerikes Allehanda 27 mars 2017

Fortfarande kvarstår, trots uppförande av bullerskärm, det faktum att Hagaby Villaägareförening inte är nöjda. Vi anser att trafik med godståg inte alls ska ske genom villaområden, dels med tanke på bullerstörningar men också med tanke på transporter av farligt gods. Bullerskärm behövs ändå för de persontåg som har behov av att nå de centrala delarna av Örebro. Vi anser att all godstågstrafik ska förläggas långt utanför staden, speciellt med tanke på att majoriteten av godstrafiken inte ska till Örebro utan bara passera på sin väg till andra destinationer. Vår åsikt är att i stället använda den sträckning som sedan många år tillbaka finns som upprättat järnvägsreservat i Örebro Kommuns översiktsplan, just för att kunna bygga ny järnväg för godstrafik i en båge utanför Örebro. Detta har vi även framfört i olika sammanhang, bland annat i en debattartikel i Nerikes Allehanda.

Arbetet fortsätter

Till ovanstående ska sedan adderas det allt mer störande trafikbullret från motorväg E18/E20. Motorvägsbuller stör många i Hagaby och tenderar att öka i takt med trafikmängden. Trafikverket, som är ansvarig väghållare, har dock aviserat att man inte har några planer på att uppföra bullerskydd. I samrådshandlingarna från Örebro Kommun gällande planprogram för Holmen finns dock ljuspunkter där bullerskydd omnämns längs motorvägen.

Vi fortsätter jobba för att Örebro Kommun och Trafikverket ska samarbeta och upprätta bullerskydd längs motorvägssträckan. Det behövs för att lindra den negativa påverkan som trafikbullret innebär för Hagabyborna. Hagaby Villaägareförening fortsätter oförtrutet att jobba för att åstadkomma förbättringar för de boende.

Vi deltar i samrådsmöten gällande förslag till nya översiktsplaner för Örebro Kommun samt inlämnar skrivelser med synpunkter på förslagen som inverkar på Hagabyborna. För oss är det självklart att fortsätta påverka beslut som påverkar Hagaby. Därför var vi under många år engagerade i en sammanslutning av föreningar och organisationer i Örebros norra stadsdelar som hette Områdesgrupp Norr. Där ingick vi bland annat i en stadsbyggnadsgrupp som bevakade stadsplanefrågor på norr och hade regelbundna möten bland annat med Örebro Kommuns biträdande stadsarkitekt.

Grannsamverkan och Miljövandringar

Vi har också tagit initiativ till att åstadkomma Grannsamverkan på bred front i Hagaby. Det är ett mycket enkelt sätt för boende att hjälpa till att förebygga brott och en väl fungerande Grannsamverkan minskar risken avsevärt för inbrott enligt Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Under ett antal år genomförde Hagaby Villaägareförening regelbundna Miljövandringar i Hagaby. Syftet med Miljövandringen var att uppmärksamma ett antal punkter inom boendemiljön, trafiksäkerhet, buller och miljöfrågor, för att få igång en dialog och kunna diskutera tänkbara lösningar och åtgärder med berörda myndigheter och politiker. Dessutom ett värdefullt sätt att knyta nya kontakter för att kunna diskutera frågorna direkt med beslutsfattarna.

Idén till att bjuda in olika representanter kom ursprungligen från en medlem på ett årsmöte. Upp till ett 15-tal deltagare från bland annat Trafikverket, Polismyndigheten, Tekniska Förvaltningen, Miljökontoret, Stadsbyggnadsförvaltningen, politiker och Hagaby Villaägareförening har genomfört en vandring under ca två timmar. Bland de områden som uppmärksammats märks klotter, farliga gångpassager, bullervallar, avsaknad av bullerskydd och stängsel längs motorväg och järnväg, biltrafik på cykelbanor, raserade skyddsräcken, lösningsmedelsutsläpp, trafikfällor, nedskräpning och järnvägsbommar som är fällda långa perioder etc.

Miljövandring i Hagaby

Miljövandringarna har enligt vårt sätt att se det varit mycket framgångsrika och resulterat i ett stort antal åtgärder i området, både stora och små.

Säkrare trafik

Hagaby Villaägareförening har även jobbat för säkrare trafik i området. Vi har dels satt upp egna upplysningsskyltar om att köra försiktigt i området men även påverkat så att Örebro Kommun uppfört tydligare skyltningsportaler vid infarten på Törngatan och även uppfört hinder för fordonstrafik på områdets gång- och cykelbanor kring lekplatsen. Vi har också sett till att hastighetsmätningar utförts längs Törngatan samt att väjningsplikt införts vid utfart från Hagaby via Törngatan. Allt i syfte att göra trafiken säkrare samt eliminera trafikfällor. Dessutom har vi uppmanat boende i Hagaby att tänka på att hålla hastigheten via olika uppmaningar och upprepade kampanjer, exempelvis ”I Hagaby håller vi hastigheten” via utskick och framtagande av bland annat kylskåpsmagneter och isskrapor. Vi har uppmanat till att tänka på att hålla hastighetsgränsen i Hagaby, eftersom det ibland går lite för fort och vi behöver hjälpas åt för att inte någon ska komma till skada.

Rabattavtal, loppisar och Hagabydag

Utöver detta har vi bland annat arrangerat välbesökta årsmöten på Svampen, jobbat fram rabattavtal med lokala företag till förmån för medlemmarna, startat Hagabydagen, då målet varit att få Hagabyborna att träffas under trevliga former en höstlördag. Arrangemanget var välbesökt och verkade vara uppskattat. Privata aktörer har tagit initiativ till att framgångsrikt genomföra loppisar i Hagaby. På grund av den pandemi som senaste åren medfört stora restriktioner, har fysiska möten tyvärr fått stå tillbaka. Det är vår förhoppning att vi snart är tillbaka till ett normalläge.

Törngatan norrut (2013)

Bomfällning Hagabyvägen (2014)

Hagaby i nutid

Flygbild över Hagaby (ovan), Kartbild över Hagaby (nedan)

Källförteckning

- Arkivcentrum Örebro, Medlemsblad Aktstycket, december 2016
- Hagaby Egna Hem u.p.a., Minnesskrift vid föreningens upphörande, oktober 1949
- Hagaby Villaägareförening, https://www.hagabyvillaagareforening.se
- Historiebloggen, Dick Harrisson, http://blog.svd.se/historia/2014/04/13/egnahem/
- Lantmäteriet, Historiska kartor https://historiskakartor.lantmateriet.se/
- Tidskriften Gård & Torp, Gustav Bergström, Nr 4 2022
- Örebro Kommuns hemsida, https://www.orebro.se/kultur--fritid/natur--parker/natur---kulturreservat/boglundsangen.html
- Örebro Stadsarkiv, Bildarkivet http://mediaarkiv.orebro.se:8080/bildarkivet/

Slutord

Styrelsen 2021-2022 tackar för förtroendet och hoppas samtidigt att vi genom denna sammanställning har kunnat belysa historiken bakom föreningen samt lyfta fram några av de händelser som format föreningens första 100 år. För dig som ännu inte är medlem, läs gärna mer information om hur du blir medlem på hemsidan, https://www.hagabyvillaagareforening.se. Gamla och nya medlemmar är hjärtligt välkomna att jobba tillsammans kring viktiga frågor för att kunna forma och påverka livet i Hagaby, både i nuläget och framöver.

Örebro, juni 2022